Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0076

Европейски семестър за координация на икономическите политики: приоритети в областта на заетостта и социалните въпроси за 2026 г.

Резолюция на Европейския парламент от 11 март 2026 г. относно европейския семестър за координация на икономическите политики: приоритети в областта на заетостта и социалните въпроси — годишен доклад за 2026 г. (2025/2183(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид член 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 9, 121, 148 и 149 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права (ЕССП), провъзгласен и подписан от Съвета, Парламента и Комисията на 17 ноември 2017 г., и неговия план за действие, приет през 2021 г., и по-специално предложените водещи цели за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално членове 3, 4, 13 и 27 от него,

– като взе предвид доклада на Комисията, озаглавен „Заетост и социално развитие в Европа през 2025 г.“, публикуван през септември 2025 г.,

– като взе предвид доклада на Комисията, озаглавен „Развитие на пазара на труда и възнагражденията в Европа“, публикуван през октомври 2025 г.,

---

1 ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

– като взе предвид предложението на Комисията от 25 ноември 2025 г. за съвместен доклад на Комисията и Съвета за заетостта (COM(2025)0958),

– като взе предвид препоръката на Комисията от 25 ноември 2025 г. за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2025)0957),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 25 ноември 2025 г., озаглавено „Доклад за механизма за предупреждение за 2026 г.“ (COM(2025)0956),

– като взе предвид препоръката на Комисията от 25 ноември 2025 г. за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз (COM(2025)0959),

– като взе предвид приноса на европейските социални партньори към европейския семестър за 2026 г., и по-специално към есенния пакет,

– като взе предвид доклада на Марио Драги, озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“, публикуван през септември 2024 г.,

– като взе предвид доклада на Енрико Лета относно бъдещето на единния пазар, озаглавен „Много повече от пазар“, публикуван през април 2024 г.,

– като взе предвид доклада на групата на високо равнище относно бъдещето на социалната закрила и на социалната държава в ЕС, публикуван през януари 2023 г.,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси (A10-0033/2026),

A. като има предвид, че целта на ЕС за заетост на най-малко 78% от хората на възраст между 20 и 64 години до 2030 г. е на път да бъде постигната; като има предвид, че през октомври 2025 г. равнището на безработица в ЕС беше 6%, като в отделните държави членки варира от 2,6% до 10,6%, а младежката безработица продължава да бъде висока — 13,2%; като има предвид, че равнищата на безработица и несигурните условия на труд продължават да бъдат на трайно високо равнище за младите хора, жените, по-възрастните работници, ниско- и средноквалифицираните граждани на трети държави, хората с увреждания, ромите и други етнически малцинства, като всички те се сблъскват със структурни пречки по отношение на заетостта; като има предвид, че при хората с увреждания безработицата е 15,1%; като има предвид, че по-високите равнища на заетост в ЕС следва да бъдат съпътствани от

качествени работни места, нарастване на заплатите и повишаване на производителността;

Б. като има предвид, че европейският семестър продължава да бъде основен инструмент за координиране на икономическата, фискалната и социалната политика и политиката в областта на заетостта в целия ЕС и следва да има за цел по-систематично да включва социалната и екологичната справедливост и справедливостта между поколенията в макроикономическото управление, като предоставя централна роля на Европейския стълб на социалните права (ЕССП) и зачита принципа на субсидиарност; като има предвид, че бяха положени усилия за по-добро балансиране на мониторинга на икономическите и социалните цели в процеса на европейския семестър с разработването на набора от социални показатели и неотдавнашното интегриране на рамката за социална конвергенция в процеса; като има предвид, че есенният пакет за 2026 г. беше представен без годишен обзор на устойчивия растеж, в който се определя цялостна и балансирана стратегия за постигане на целите на ЕС в областта на икономиката, социалната сфера и заетостта, както и в областта на околната среда, и в който европейският семестър се основава на широкообхватна визия за устойчив растеж в Съюза; като има предвид, че ЕС трябва да запази своя ангажимент по отношение на конкурентоспособността, устойчивостта и социалната справедливост, без да позволява една от целите да бъде преследвана за сметка на другите;

В. като има предвид, че 93,3 милиона души, представляващи 21% от населението на ЕС, са били изложени на риск от бедност или социално изключване (ИРБИ) през 2024 г., което показва, че е постигнат ограничен напредък по отношение на целта на ЕССП за намаляване на бедността до 2030 г., като тенденцията в повече от половината държави членки е в грешната посока; като има предвид, че рисковете от бедност са много по-високи за жените, децата, по-възрастните хора, хората с увреждания, ЛГБТИ+ лицата, нискоквалифицираните лица, гражданите на трети държави, ромите, домакинствата с един родител и хората, живеещи в обезлюдени райони, и че продължават да съществуват значителни различия между държавите членки и в рамките на всяка от тях, включително между селските и градските райони; като има предвид, че това разминаване между нарастващите средни доходи и постоянните равнища на бедност подчертава структурните предизвикателства по отношение на разпределението на доходите, пазарите на труда и разработването и обхвата на системите за социална закрила; като има предвид, че над 40 милиона души в ЕС, което съответства на около 9,2% от населението, са били засегнати от енергийна бедност през 2024 г., което е довело до материални лишения; като има предвид, че недостатъчният обхват и неадекватността на схемите за минимален доход, обезщетенията

за безработица и семейните и детските надбавки, както и пречките пред интегрирането в пазара на труда и достъпа до качествени обществени услуги като здравеопазване, образование, полагане на грижи и жилищно настаняване допринасят за запазването на бедността и социалното изключване, особено сред групите в най-неравностойно положение; като има предвид, че без промяна в подхода за борба с бедността на равнището на ЕС и на национално равнище няма да бъде възможно да се постигне обрат в тенденцията; като има предвид, че наличието на амбициозна стратегия на ЕС за борба с бедността ще бъде от съществено значение, за да се осигурят отговори по отношение на бедността като многоизмерно явление;

Г. като има предвид, че всяко четвърто дете в Европейския съюз все още е изложено на риск от бедност или социално изключване, като нивото на риск за тази група е по-високо от нивото за населението като цяло; като има предвид, че не е постигнат достатъчен напредък по отношение на целта за намаляване на броя на децата, изложени на риск от бедност или социално изключване, с 5 милиона до 2030 г., като делът на децата, изложени на риск от бедност или изключване, нараства всяка година за периода от 2019 г. до 2023 г. и остава на постоянно високи равнища; като има предвид, че според предложението на Комисията за съвместен доклад за заетостта за 2026 г. през 2024 г. около 19,5 милиона деца (24,2%) са били изложени на риск от бедност или социално изключване в ЕС; като има предвид, че политиките и услугите за превантивна подкрепа на децата и семействата, в съответствие с Европейската гаранция за децата, са от съществено значение за предприемането на мерки във връзка със социално-икономическите условия, които може да доведат до разделяне на семейства и настаняване на деца в институции; като има предвид, че наличието на специален инструмент за финансиране на Европейската гаранция за децата, както и полезните взаимодействия с други фондове на ЕС и национални фондове, са от изключително значение както в настоящата, така и в следващата многогодишна финансова рамка; като има предвид, че според Комисията ЕС трябва да инвестира допълнително над 11 милиарда евро годишно, за да постигне целите от Барселона за 2030 г. за образование и грижи в ранна детска възраст[2]; като има предвид, че децата, които могат да извлекат най-големи ползи от образованието и грижите в ранна детска възраст, например тези в неравностойно положение, обикновено се ползват от тях в най-малка степен и продължават да се сблъскват с пречки пред достъпа до тях;

---

2 Европейска комисия, „Employment and Social Developments in Europe (ESDE) 2024“ (Заетост и социални тенденции в Европа за 2024 г.), септември 2024 г.

Д. като има предвид, че в ЕС все още има най-малко 1,4 милиона лица с увреждания и почти 300 хиляди деца, които са настанени в институции; като има предвид, че живеещите в институции лица са изолирани от по-широката общност и нямат достатъчен контрол върху живота си и решенията, които ги засягат; като има предвид, че независимо от факта, че ЕС отдавна е поел ангажимент по отношение на процеса на деинституционализация, все още е необходимо да се полагат усилия както на равнището на ЕС, така и на национално равнище, за да се предостави възможност на уязвимите групи да водят независим живот в семейна или общностна среда;

Е. като има предвид, че всеки 12-и работник (8,2%) в ЕС е бил засегнат от бедност сред работещите през 2024 г., което подкопава социалното сближаване и подчертава факта, че заетостта сама по себе си не осигурява пълна защита срещу бедността и не води до подобряване на условията на живот поради нарастващите разходи за живот и намалената покупателна способност; като има предвид, че неотдавнашните увеличения на законоустановените минимални работни заплати, често с над 20% в периода между 2022 г. и 2025 г. и с над 40% в няколко държави членки, спомогнаха за защитата на покупателната способност на нископлатените работници и подкрепиха растежа на заплатите в нископлатените сектори; като има предвид, че макар реалните заплати да надхвърлиха равнищата от преди пандемията в повечето държави членки, няколко големи икономики все още не са се върнали на тези равнища;

Ж. като има предвид, че изменението на климата изостри неравенствата и засегна в особена степен най-уязвимите групи, които обикновено са изложени в по-голяма степен на опасности от околната среда, например високи температури, което води до по-ниски стандарти за качеството на работните места, загуба на производителност и по-голяма несигурност на работните места; като има предвид, че преходът към неутралност по отношение на климата трябва да бъде социално справедлив и приобщаващ за всички и се очаква да създаде между 1 милион и 2,5 милиона допълнителни работни места до 2030 г., ако бъде подкрепен от правилните политики в областта на заетостта и образованието; като има предвид, че силната и адекватно финансирана социална закрила, както и политиките за създаване на качествени работни места, са предпоставка за гарантирането на справедлив и честен преход към неутралност по отношение на климата и цифрова трансформация;

З. като има предвид, че ЕС е изправен пред постоянен недостиг на работна ръка и умения в няколко сектора, дължащ се на различни фактори, например демографските и технологичните промени, несъответствията между търсените и предлаганите умения, качеството на работните места и липсата на

привлекателност на качествените обществени услуги, както и на инвестиции в такива услуги, което беше определено като ключова пречка за растежа и конкурентоспособността на ЕС; като има предвид, че ограничените перспективи за професионално развитие и несигурните условия на труд на младите хора в някои части на Съюза допринасят за изтичането на таланти от региони на ЕС към трети държави, което допълнително изостря този недостиг; като има предвид, че в предложението на Комисията за съвместен доклад за заетостта за 2026 г. се подчертава, че преодоляването на структурните слабости на пазара на труда чрез по-добро качество на работните места подпомага по-високата производителност, икономическите резултати, социалната справедливост и сближаването; като има предвид, че подобренията по отношение на правата на работниците, колективното договаряне, активните политики на пазара на труда, достъпа до социална закрила и възможностите за развитие на умения за всички, включително за гражданите на трети държави, както и целенасочените мерки за активизиране на тези 51 милиона души в трудоспособна възраст, които понастоящем са извън работната сила, ще спомогнат за засилване на участието, приобщаването и конкурентоспособността; като има предвид, че до 2050 г. се очаква работещото население на ЕС да намалее с до 18,8 милиона души, което предполага, че законната трудова миграция може да помогне да се реагира на променящите се нужди на пазара на труда;

И. като има предвид, че през 2022 г. делът на възрастните, участващи в обучение, е бил 39,5%, което показва, че в повечето държави членки са необходими повече усилия за постигане на целта 60% от възрастните да участват в образование и обучение до 2030 г.; като има предвид, че интегрираният подход към координацията на политиките в рамките на европейския семестър осигурява рамката за насочване на необходимите инвестиции в развитието на човешкия капитал, системите за образование и обучение; като има предвид, че е необходимо да се положат значителни допълнителни усилия, за да се гарантира провеждането на качествени политики за обучение и достъп до такова обучение, по-специално за работниците с по-ниска степен на квалификация, да се насърчава ученето през целия живот и да се укрепват конкурентоспособността, устойчивостта и приобщаването на работната сила в ЕС; като има предвид, че публичните разходи сами по себе си може да не покрият мащаба на нуждите от повишаване на квалификацията и преквалификация, като се имат предвид трансформационните предизвикателства, пред които е изправен ЕС; като има предвид, че през 2022 г. средният резултат по отношение на основни умения сред 15-годишните в рамките на Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) се е понижил в сравнение с 2018 г., като слабите резултати засягат в непропорционално висока степен учащите се в неравностойно

положение, което подчертава необходимостта от реформи и трайни инвестиции в образованието и обучението в подкрепа на бъдещите поколения и техния преход от образование към работа;

Й. като има предвид, че нуждите от допълнителни инвестиции в социална инфраструктура се оценяват на приблизително 192 милиарда евро годишно, включително в жилища на достъпни цени, здравеопазване и дългосрочни грижи, образование и обучение през целия живот[3]; като има предвид, че трябва да се отдава значение на икономическата възвръщаемост на социалните инвестиции, и по-специално публичните разходи за децата и младежта, които не само подобряват стандарта на живот и намаляват бедността, но също така са основни двигатели за устойчив и приобщаващ икономически растеж, по-висока производителност и повишени равнища на заетост; като има предвид, че недостатъчните инвестиции в образованието и научните изследвания отслабват дългосрочните перспективи за растеж; като има предвид, че при децата социалните инвестиции са инвестиция в бъдещето, която води до по-добро образование и по-добри перспективи за работа, което от своя страна стимулира икономическите показатели; като има предвид, че е необходимо да се извърши още работа за измерване на недостига на социални инвестиции след възстановяването в ЕС, а също така и на инвестициите в социални услуги и покритието на тези услуги, както и тяхната икономическа възвръщаемост; като има предвид, че разработването на общи показатели за данни относно разходите за социални услуги и обхвата на тези услуги, например Европейския индекс на социалните услуги, ще засили основаните на данни препоръки и ефективния мониторинг на тяхното изпълнение в рамките на европейския семестър;

К. като има предвид, че натискът, породен от жилищните разходи, и високите цени на енергията налагат значителна тежест на домакинствата, но въпреки това жилищната политика често не е достатъчно силно застъпена в специфичните за всяка държава препоръки, въпреки нейното значение от макроикономическа гледна точка и централната роля, която тя изпълнява за сигурността на доходите, социалното приобщаване и устойчивостта на разходите за живот; като има предвид, че инвестициите в социални услуги и увеличаването на предлагането на жилища, включително социални жилища и жилища на достъпни цени, както и в енергийна ефективност и саниране на сгради и предприемане на мерки във връзка с недостига на умения, играят ключова роля за намаляване на

---

[3] Работен документ на службите на Комисията от 27 май 2020 г., озаглавен „Identifying Europe’s recovery needs“ („Определяне на нуждите на Европа във връзка с възстановяването“) (SWD(2020)0098), придружаващ съобщението на Комисията, озаглавено „Часът на Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение“ (COM(2020)0456).

бедността, включително енергийната бедност, и за подобряване на финансовата достъпност;

Л. като има предвид, че разликата в заплащането на жените и мъжете в ЕС понастоящем възлиза на 12%, което се дължи на непропорционално високия дял на отговорностите в домакинството и грижите за децата, поемани от жените, и на продължаващото подценяване на доминираните от жени професии, наред с други фактори; като има предвид, че жените са изправени пред по-висок риск от бедност, особено в напреднала възраст, като разликата в пенсиите на мъжете и жените понастоящем достига 25%[4];

1. подчертава конкурентното предимство на инвестирането в социалния модел на ЕС; призовава препоръките на групата на високо равнище относно бъдещето на социалната закрила и социалната държава, както и препоръките от докладите на Енрико Лета и Марио Драги, да бъдат включени в процеса на европейския семестър, за да бъде защитена и укрепена социалната пазарна икономика на ЕС; подчертава необходимостта от балансиран подход, който подкрепя социалните права, обществените услуги и структурите и обхвата на колективното договаряне в същата степен, в която подкрепя и конкурентоспособността; приветства интегрирането на ЕССП в рамката за икономическо управление и призовава държавите членки да се възползват от възможността за удължаване на периода на корекция, за да инвестират в приоритетите на ЕССП; призовава интегрираната рамка за управление да бъде отразена във вътрешните процеси на институциите на ЕС, като техните икономически и социални органи участват в еднаква степен;

2. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да прилагат изцяло ЕССП; подчертава, че актуализираният план за действие на ЕССП трябва да превърне политическите ангажименти в конкретни и амбициозни мерки, подкрепени с ясни, измерими цели и стабилни показатели за мониторинг, за да се предприемат ефективни мерки за справяне с бедността и социалното изключване и да се помогне на работниците да се справят с екологичния и цифровия преход, по-специално що се отнася до уменията, професионалното образование и обучение (ПОО) и ученето през целия живот; призовава целите на плана за действие на ЕССП да бъдат заложени в основата на европейския семестър, като бъдат превърнати в референтни показатели в оценките на европейския семестър; отбелязва, че предложението на Комисията за съвместен доклад за заетостта за 2026 г. е съсредоточено до голяма степен върху недостига на умения и работна ръка и не съдържа цялостна оценка на прилагането

---

4 Европейски институт за равенство между половете, „Gender Equality Index“ („Индекс за равенство между половете“), https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2025/country.

на 20-те принципа на ЕССП, както се изисква в Регламент (ЕС) 2024/1263; призовава Комисията да гарантира предприемането на мерки във връзка с всички принципи на ЕССП в бъдещите цикли, за да се осигури точна и пълна картина на социалното положение в ЕС;

3. приветства амбицията на Комисията за изкореняване на бедността до 2050 г., нейния европейски план за жилища на достъпни цени и намерението ѝ да предложи законодателен акт за качествени работни места; приветства също така първата стратегия на ЕС за борба с бедността и укрепването на Европейската гаранция за децата; подчертава необходимостта от съгласуваност между европейския семестър, последващите действия във връзка с плана за действие на ЕССП и инструментите, които предстои да бъдат създадени, като се осигурят измерими цели и съответните специфични за всяка държава препоръки;

4. припомня ангажимента на председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен от 2019 г. да се гарантира, че всяко дете в Европа, изложено на риск от бедност или социална изолация, има достъп до най-основните права, например здравеопазване и образование; този ангажимент бе последван от приемането на Препоръка на Съвета (ЕС) 2021/1004 от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата[5]; подчертава, че целите на Европейската гаранция за децата не могат да бъдат постигнати без амбициозен специален бюджет както на равнището на ЕС, така и на национално равнище; в този контекст отново призовава за значителен специален бюджет от поне 20 милиарда евро за Европейската гаранция за децата; подчертава неотложната необходимост този специален бюджет да бъде разпределен в следващата многогодишна финансова рамка, за да се отговори на нарастващите предизвикателства в областта на детската бедност и социалното изключване;

5. подчертава колко е важно да се изкоренят детската бедност и социалното изключване, за да се прекъснат циклите, при които тези проблеми се предават от поколение на поколение; приветства включването на оценка на прилагането на Гаранцията за децата във всички доклади по държави в пролетния пакет за 2025 г. и насърчава непрекъснатото наблюдение на напредъка в рамките на европейския семестър; изразява съжаление обаче относно липсата на последващи действия във връзка с тези констатации, като само в две специфични за всяка държава препоръки през 2025 г. се призовава за действия с цел справяне с детската бедност; счита, че специфичните за всяка държава препоръки следва да отразяват спазването от страна на държавите членки на

---

[5] ОВ L 223, 22.6.2021 г., стр. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

бюджетните изисквания за отпускане на определен минимум от средства за борба с детската бедност, определен в Регламента за ЕСФ+[6];

6. отново призовава да бъде увеличено финансирането за Европейската гаранция за децата, като се предостави значителен специален бюджет, както и държавите членки да насочват най-малко 5% от разпределените им средства по ЕСФ+ за борба с детската бедност и насърчаване на благосъстоянието на децата, като най-малко 10% се заделят за държавите членки, в които равнището на детска бедност надвишава средното за ЕС;

7. изразява загриженост относно равнището на младежка безработица, което продължава да бъде над два пъти по-високо от общото равнище на безработица в ЕС; подчертава, че по отношение на младите хора е от съществено значение мерките за активизиране на заетостта да бъдат допълнени с постоянна подкрепа, включително достъп до интегрирани социални услуги, жилищно настаняване и подкрепа за психическото здраве, за да се гарантира трайното им участие в образование или заетост; подчертава необходимостта държавите членки да инвестират в укрепената Гаранция за младежта, за да се гарантира качествена и навременна подкрепа за всички млади хора, неучастващи в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEET), които са на възраст под 30 години; настоятелно призовава държавите членки да засилят използването на укрепената Гаранция за младежта като инструмент за подкрепа на лицата, напускащи системата за полагане на грижи, и за предотвратяване на ситуация, в която младите хора се оказват неподготвени за внезапното прекратяване на полагането на грижи за тях (т.нар. „care cliff“), включително чрез достъп до професионално ориентиране;

8. призовава Комисията и държавите членки, в рамките на европейския семестър, да насърчават висококачествени и справедливо платени стажове и да предотвратяват злоупотребата с тях като заместител на редовната заетост; призовава за това предстоящата директива за подобряване на условията на труд на стажантите[7] да бъде амбициозна и всеобхватна, като гарантира пълна защита на правата на стажантите, включително възможността за прекратяване на стажа без предразсъдъци в

---

6 Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

7 Предложение на Комисията от 20 март 2024 г. за директива на Европейския парламент и на Съвета относно подобряването и прилагането на условията на труд на стажантите и борбата с редовните трудови правоотношения, прикрити като стажове („Директива за стажовете“) (COM(2024)0132).

случай на нарушение на основните права, и призовава за бързо приключване на преговорите;

9. счита, че са необходими действия на равнището на ЕС и на държавите членки за предотвратяване на трайно високи равнища на бедност и социално изключване и за справяне с този проблем, и във връзка с това приветства обявяването на първата стратегия на ЕС за борба с бедността; счита, че стратегията трябва да осигури всеобхватен подход за справяне с първопричините и многоизмерните аспекти на бедността и социалното изключване, като включва конкретни действия, стабилни бюджетни средства, ясни цели, ключови етапи и структурни мерки, като същевременно се гарантират силно изпълнение и мониторинг; призовава държавите членки да прилагат Директивата относно адекватните минимални работни заплати[8], за да се борят с бедността сред работещите и да стимулират труда; призовава в основата на стратегията на ЕС за борба с бедността да бъде поставена борбата с детската бедност, за да се прекъсне цикълът на бедността; настоятелно призовава държавите членки да изпълняват изцяло Препоръката на Съвета относно адекватен минимален доход[9];

10. припомня колко е важно да се подобрява достъпът на самостоятелно заетите лица до социална закрила и призовава Комисията да използва процеса на Европейския семестър, за да наблюдава прилагането на национално равнище на препоръката на Съвета относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила[10], включително специфичните за всяка държава препоръки; припомня, че тъй като процентът на самостоятелно заетите специалисти в секторите на културата и творчеството е над два пъти по-висок, отколкото сред населението като цяло, е необходимо да се предприемат целеви мерки за сектора; приветства във връзка с това обявяването на Харта на хората на изкуството в ЕС, която има за цел да изтъкне основните принципи и ангажименти за справедливи условия на труд в този сектор, но настоятелно призовава Комисията да я публикува по-рано – още през 2026 г., тъй като става дума за отдавна съществуващи проблеми;

11. изразява съжаление, че целите на Стратегическата рамка на ЕС за ромите не се преследват по-активно от държавите членки и не

---

8 Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз (ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

9 Препоръка на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване 2023/C 41/01 (ОВ C 41, 3.2.2023 г., стр. 1).

10 Препоръка на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила (ОВ C 387, 15.11.2019 г., стр. 1).

им се обръща постоянно внимание в процеса на европейския семестър, особено в специфичните за всяка държава препоръки; подчертава целта на стратегическата рамка да се намали наполовина разликата в заетостта сред ромите и сред населението като цяло и да се гарантира, че до 2030 г. поне 60% от ромите полагат платен труд; настоятелно призовава държавите членки да възприемат интегриран, ориентиран към равенството подход и да гарантират, че обществените политики и услуги действително достигат до всички роми, включително до тези, които се намират в отдалечените и селските райони;

12. припомня със загриженост трайната разлика от около 24% по отношение на заетостта при хората без увреждания и хората с увреждания и от друга страна, целта на ЕС за преход от институционални грижи към грижи в общността или семейството за всички засегнати хора; призовава Комисията да преодолее тази разлика в заетостта чрез европейския семестър, включително в специфичните за всяка държава препоръки, и да актуализира стратегията на ЕС за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г. в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, с помощта на нови водещи инициативи, включително европейска гаранция за заетост и умения за хората с увреждания; отново призовава Комисията да представи план за действие за деинституционализация, който да обхваща всички групи, които все още живеят в институции, например деца, хора с увреждания, лица с проблеми с психичното здраве и бездомни хора; подчертава, че напредъкът по отношение на деинституционализацията следва да бъде наблюдаван в рамките на европейския семестър, и призовава държавите членки да използват пълноценно ЕСФ + и други фондове на ЕС и национални фондове, за да завършат този процес, да разработят услуги в общността и да инвестират в превенция;

13. приветства постоянното включване на рамката за социална конвергенция в европейския семестър; подчертава колко е важна тя, заедно с набора от социални показатели, за идентифицирането на рисковете и проследяването на напредъка в областта на възходящата социална конвергенция, намаляването на неравенствата, укрепването на системите за социална закрила и насърчаването на достойни условия на труд и мерки за подкрепа, за да се гарантира справедливост при прехода; призовава Комисията да продължи да разработва иновативни инструменти за количествен и качествен анализ в обсега на тази нова рамка, за да я използва оптимално в бъдещите цикли на европейския семестър; призовава Комисията да анализира рисковете за възходящата социална конвергенция, подчертани в нейния съвместен доклад за заетостта за 2025 г., включително резултатите в областта на заетостта на непропорционално слабо представените групи, преждевременното напускане на училище и ученето за

възрастни, както и бедността, на втория етап от анализа, и да обсъди със съответните държави членки предприетите или планираните мерки за справяне с тези рискове; отбелязва, че справянето с предизвикателствата, посочени в съвместния доклад за заетостта, ще допринесе за постигането на социално сближаване във възходяща посока;

14. призовава Комисията да подобри и актуализира набора от социални показатели, като гарантира, че той отразява факторите и въздействието на неравенството, включително равните възможности, качествената заетост, разпределението на богатството, достъпа до обществени и социални услуги, адекватните пенсии, жилищното настаняване и бездомничеството, психичното здраве, дискриминацията и социалните последици от влошаването на състоянието на околната среда и изменението на климата; призовава Комисията да разглежда бедността сред работещите като предупредителен сигнал в рамките на набора от социални показатели и да предложи специфични за всяка държава препоръки, когато такива тенденции продължават да са налице; подчертава необходимостта от справяне с предизвикателствата, отбелязани като „критични“ или „за наблюдение“ в набора от показатели, например преждевременното напускане на училище, прекомерните жилищни разходи, въздействието на социалните плащания, разликата по отношение на заетостта между хората без увреждания и хората с увреждания, неудовлетворените по собствена преценка потребности от медицински грижи, грижите за децата, основните цифрови умения и детската бедност; призовава за включването на индекс за социален напредък и индекс за равенство между половете с цел по-добро измерване на неравенството, достъпа до възможности и благосъстоянието, като се използват дезагрегирани данни; подчертава необходимостта от навременни, хармонизирани и прозрачни данни и методологии за подобряване на основаното на данни разработване на политики и целенасочените социални инвестиции, както и от привеждане на набора от социални показатели в съответствие с всичките 20 принципа на ЕССП;

15. припомня, че показателят ИРБИ не отразява в достатъчна степен първопричините за бедността и сложните неравенства, и по-специално приобщаването на лицата, живеещи извън частни домакинства, качествените аспекти на бедността и преживените случаи на маргинализация, като се има предвид също така, че понятието за бедност надхвърля недостатъчните доходи или материалните лишения; призовава Комитета за социална закрила да работи за подновяване на статистическата мярка за показателя за риск от бедност или социално изключване, за да я разшири в посока към по-солидно, дезагрегирано и в по-голяма степен многоизмерно разбиране за бедността и социалното изключване;

16. припомня, че социалните инвестиции могат да окажат положително въздействие върху икономическия растеж, производителността и конкурентоспособността, като същевременно допринасят за фискалната устойчивост и насърчават социалното сближаване във възходяща посока, условията на живот и труд и приобщаването на уязвимите групи; призовава Комисията и държавите членки да разглеждат социалните инвестиции като основополагащи за устойчивия растеж и да се съсредоточат върху инвестиции, които са доказали своята ефективност по отношение на растежа, производителността, качеството на работните места и повишеното участие на пазара на труда; призовава държавите членки да използват пълноценно и целенасочено Механизма за възстановяване и устойчивост до 31 декември 2026 г., за да се справят с предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки; изисква от Комисията да предостави насоки относно използването на частни инвестиции и публично-частни партньорства с цел преодоляване на пропуските в социалната инфраструктура; приветства създаването на Центъра за знания в областта на социалните инвестиции с цел подобряване на взаимното обучение и техническата помощ, допълнително подобряване на навременността и наличието на социални показатели, намаляване на забавянията при оценката на тенденциите в бедността и неравенството и подобряване на достъпа на държавите членки до данни за оценка на политиките и оценка на въздействието;

17. припомня, че социалната икономика е ключов компонент на социалните инвестиции, който играе уникална роля в разработването на приобщаващи и иновативни решения на местно равнище, като допринася за създаването на качествени работни места, предоставянето на финансово приемливи и достъпни социални услуги и услуги в близост, както и за екологичния и цифровия преход; отбелязва, че обществената подкрепа за социалната икономика е солидна предвид факта, че 88% от респондентите на Евробарометър подкрепят стратегии и законодателство за нейното насърчаване; призовава Комисията и държавите членки да укрепят рамковите си условия чрез улесняване на достъпа до финансиране, гарантиране на неговата видимост и предоставяне на възможности за изграждане на капацитет, както и да отразят целите на плана за действие за социалната икономика в европейския семестър, включително чрез специфични за всяка държава препоръки и целенасочено използване на фондовете на ЕС;

18. подчертава, че планът на Комисията за жилища на достъпни цени следва да бъде интегриран по-добре в европейския семестър, с по-силен акцент в специфичните за всяка държава препоръки относно достъпни, достойни и устойчиви жилища, и по-специално за групите с ниски и средни доходи, за хората с увреждания и за възрастните хора; призовава за засилен

мониторинг на напредъка на държавите членки в осигуряването на достъп до подходящо, безопасно и несегрегирано жилищно настаняване за ромските общности, живеещи в крайна бедност; припомня на страните, подписали Лисабонската декларация относно Европейската платформа за борба с бездомничеството, целта за изкореняване на бездомничеството до 2030 г.; призовава държавите членки да съчетаят мерки, които увеличават предлагането, намаляват разходите за строителство и предвиждат действия за справяне с недостига на работна ръка в строителния и жилищния сектор, с подкрепа по отношение на търсенето, която дава възможност на хората, и по-специално на домакинствата в уязвимо положение, да имат достъп до финансово приемливи, достойни и устойчиви жилища; подчертава, че националните средносрочни фискално-структурни планове и инвестиционни стратегии следва да подкрепят социалното жилищно настаняване на достъпни цени, предотвратяването и намаляването на бездомничеството и модернизирането на сградите с цел намаляване на енергийната бедност и подобряване на жилищните условия, по-специално за уязвимите домакинства; припомня, че Социалният фонд за климата ще предоставя от 2026 г. нататък финансиране на държавите членки в подкрепа на уязвимите домакинства и микропредприятията;

19. подчертава, че инвестициите във висококачествено и достъпно образование и учене през целия живот са стратегическа социална инвестиция, която е от съществено значение за сближаването, приобщаването и подготовката на работната сила за екологичния и цифровия преход и свързаните с отбраната нужди на ЕС, включително чрез професионално образование и обучение и чиракуване; приветства предложението за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в ЕС и неговия акцент върху предприемането на мерки с цел справяне с недостига на умения, използването на аналитични данни за уменията за разработването на стратегии за умения и развитието на широк набор от основни умения, включително цифрова и гражданска грамотност и грамотност в областта на изкуствения интелект (ИИ), за да се подготвят хората за съвременния живот; признава, че недостатъчните инвестиции в човешки капитал възпрепятстват иновациите, конкурентоспособността и способността на хората да достигнат пълния си потенциал;

20. подчертава, че инициативите на ЕС, свързани с недостига на умения, трябва да предоставят по-солидна подкрепа за всеобхватни и приобщаващи системи за образование и обучение, например чрез активни политики на пазара на труда, индивидуални сметки за обучение и микроквалификации, както и чрез укрепване на процедурите за валидиране на неформалното и самостоятелното учене; освен това подчертава колко е важно да се подобрява и улеснява справедливата трудова мобилност в рамките на ЕС, както и ролята на законната миграция и

признаването на чуждестранните квалификации с цел справяне с недостига на умения; изразява загриженост, че в повечето държави членки участието на възрастните в някаква форма на обучение остава доста под целта от 60%, особено сред нискоквалифицираните и по-възрастните работници, гражданите на държави извън ЕС и хората с увреждания; призовава Комисията да предложи конкретни решения за недостига на умения и да предприеме мерки, имащи за цел преодоляване на трайните предизвикателства, в предстоящия пакет за справедлива трудова мобилност, като гарантира, че предстоящата инициатива за преносимост на уменията е насочена към преодоляване на настоящите пречки пред признаването на уменията;

21. изразява твърдо убеждение, че индивидуалното право на обучение на работниците в работно време, чиято липса е основната пречка пред участието в обучения, може да гарантира качествено повишаване на квалификацията или преквалификация, обучение на служителите и подкрепа за професионално развитие с цел на работодателите да се осигури предвидим и стабилен приток на квалифицирани кадри; подчертава необходимостта от преодоляване на финансовите пречки, като за работниците се гарантира безплатно обучение, подкрепено от финансиране, данъчни стимули и партньорства; подчертава, че за обучението на служителите отговарят националните институции и социалните партньори, и набляга върху тяхната съществена роля за прилагането на правото на обучение; във връзка с това призовава държавите членки да отдават приоритет и да насърчават схеми за обучение, разработени съвместно от работниците и техните работодатели, като се гарантира, че повишаването на квалификацията и преквалификацията отговарят на реалното търсене на пазара и допринасят за професионалното развитие; призовава Комисията да проучи и издаде насоки относно начина, по който публично-частните партньорства между държавите членки и предприятията могат да финансират обучението, преквалификацията и повишаването на квалификацията на работниците, по-специално правото на обучение за отделните работници;

22. подчертава, че справедливостта между поколенията трябва да се превърне в структурен компонент на европейския семестър; призовава Комисията да включи, като част от своята стратегия за справедливост между поколенията, показатели за благосъстоянието на младите и на по-възрастните хора, достъпа до качествени работни места, финансовата достъпност на жилищата, наличността, физическата достъпност, адекватността на минималния доход и пенсиите, достъпа до качествени услуги в областта на психичното здраве и висококачественото образование и умения в рамката за оценка на европейския семестър, както и да оцени дългосрочното въздействие и

въздействието върху разпределението на фискалните препоръки и препоръките за реформи; призовава Комисията да оцени дългосрочното икономическо, екологично и социално въздействие на политическите препоръки, включително на недостатъчните инвестиции, върху бъдещите поколения; подчертава необходимостта от по-добро интегриране в европейския семестър на въздействието на демографските промени и увеличаването на продължителността на живота; подчертава, че демографските промени налагат политики за увеличаване на участието на работната сила; подчертава необходимостта от мерки, които подкрепят активния живот на възрастните хора и гарантират дългосрочната устойчивост на пенсионните системи и системите за полагане на грижи; счита, че специфичните за всяка държава препоръки следва да насърчават изплащането на пенсии, които гарантират достоен живот, благосъстояние и достъп до качествени и финансово приемливи здравни грижи и превантивни услуги за всички;

23. подчертава, че в рамките на европейския семестър разходите за отбрана трябва да се планират по координиран, ефикасен, прозрачен и включващ европейско измерение начин, за да се увеличат максимално ползите за обществото; подчертава, че инвестициите, свързани със сигурността, следва да включват устойчивост на обществото, например инфраструктура с големи ползи за гражданите, социална закрила, гражданско образование, демократична устойчивост и защита срещу дезинформация, като се признава, че социалната стабилност и демократичното доверие са важни компоненти на архитектурата за сигурност на Европа и трябва да бъдат отразени в анализа на семестъра на дългосрочните нужди от реформи и инвестиции;

24. подчертава, че препоръките в рамките на европейския семестър през 2026 г. ще бъдат от решаващо значение за оформянето на следващата многогодишна финансова рамка; счита, че реформите и инвестициите следва да се избират въз основа на тяхната ефикасност и ефективност за изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки; предупреждава, че ако финансирането от ЕС трябва да бъде обвързано с насоките на семестъра, тези насоки трябва да бъдат социално балансирани в пълно съответствие с ЕССП, а регионалните и местните участници трябва да играят важна роля в отпускането на средства; във връзка с това отбелязва със загриженост предложението на Комисията относно социалните разходи, което рискува да размие акцента върху заетостта и социалните цели, и призовава за самостоятелен и засилен ЕСФ + с тематични концентрации;

25. счита, че социалният модел на ЕС е неразделна част от неговата конкурентоспособност и че усилията за опростяване на административната тежест за предприятията трябва да запазят и гарантират социалните права; подчертава, че качеството на

работните места и конкурентоспособността, която не е свързана с разходите, например качеството на продуктите и услугите, също могат да подпомогнат производителността и ръста на заплатите; подчертава, че е важно да се осигури по-голяма яснота, пропорционалност и правна сигурност, по-специално за малките и средните предприятия и самостоятелно заетите специалисти, и че тези подходи следва да зачитат многообразието от модели на пазара на труда в държавите членки, като същевременно подкрепят устойчивата икономическа дейност и създаването на качествени работни места;

26. подкрепя демократизирането в по-голяма степен на процеса на европейския семестър, като Парламентът участва активно в определянето на приоритетите на икономическата и социалната политика и във вземането на решения относно икономическото управление; настоява, че формулирането, наблюдението и последващите действия във връзка с националните реформи трябва системно да включват социалните партньори, организациите на гражданското общество и регионалните и местните участници, като се осигурят достатъчно време и прозрачност; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да гарантират подходящото им участие на всички етапи от анализа, включително в рамките на социалното сближаване, за да се засили ангажираността и да се гарантира, че социалните права в ЕС са реалност по места; подчертава, че зачитането на принципа на субсидиарност и националната компетентност продължава да заема централно място в европейския семестър; припомня необходимостта Комисията да гарантира, че в европейския семестър и в рамката на ЕС за икономическо управление се оценява въздействието на препоръчаните реформи върху равенството между половете и интеграцията на жените на пазара на труда и се насърчават инвестициите в качествени обществени услуги и инфраструктура за полагане на грижи;

27. обръща внимание на липсата на прозрачна методология за формулиране на специфичните за всяка държава препоръки и на яснота относно критериите, използвани за техния подбор; предупреждава, че това накърнява отчетността и рискува да доведе до неравно третиране на държавите членки; призовава Комисията да гарантира пълна прозрачност на процедурите и вътрешното вземане на решения, включително участващите генерални дирекции, и да засили отчетността и обмена на информация с Парламента; изразява загриженост, че изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки е все така трайно ниско; призовава държавите членки да изпълнят по-добре препоръките в областта на заетостта и социалните политики; призовава Комисията да засили диалога си с държавите членки относно изпълнението на съществуващите препоръки и насоките за заетостта, включително последващите

действия във връзка с настоящите и планираните действия в рамките на политиките;

28. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и Комисията.